

პასუხისმგებლობა ადვოკატის პროფესიული საქმიანობის პრინციპების დარღვევისათვის (გადაწყვეტილებათა ანალიზი)

ავტორები: ნათია სვანიძე და სალომე აბულაძე
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტები

Natia Svanidze and Salome Abuladze

Tbilisi Ivane Javakhishvili State University

faculty of Law, students

This research paper is made possible by the generous support of the American people through the United States Agency for International Development (USAID). The contents are the responsibility of the author and do not necessarily reflect the views of USAID, the United States Government, or East-West Management Institute.

წინამდებარე კვლევითი ნაშრომი შეიქმნა ამერიკელი ხალხის კეთილი ნებით, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მეშვეობით. მასში განთავსებულ ინფორმაციაზე პასუხისმგებელი არის ავტორი. იგი არ წარმოადგენს ამერიკის მთავრობის ოფიციალურ მოსაზრებას და არ ასახავს ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ან აღმოსავლეთ-დასავლეთის მართვის ინსტიტუტის შეხედულებებს.

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE
*Promoting Rule of Law
in Georgia (PROLoG)*

**NEW VISION
UNIVERSITY**

1. შესავალი

თანამედროვე სამყაროს ყოველდღიურ ცხოვრებაში არსებული გამოწვევებიდან გამომდინარე, ადამიანები მუდმივად შედიან ერთმანეთთან სამართლებრივ ურთიერთობებში, რაც მრავალი დავის წარმოშობის მიზეზი ხდება. აღნიშნული დავები კი საჭიროებს სამართლებრივ რეგულირებას, რაშიც გადამწყვეტ როლს ადვოკატები თამაშობენ, რადგან სწორედ მათი საშუალებით ხდება მართლმსაჯულების სისტემის ფუნქციონირების უზრუნველყოფა.

კანონის უზენაესობის მიმართ პატივისცემაზე დაფუძნებულ საზოგადოებაში, ადვოკატს განსაკუთრებული როლი აკისრია. მისი მოვალეობები არ შემოიფარგლება იმით, რომ კანონით დაშვებულ ფარგლებში პატიოსნად შეასრულოს თავისზე დაკისრებული ფუნქციები. ადვოკატი უნდა ემსახუროდეს სამართლიანობის ინტერესებს და მათ, ვისი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა და განმტკიცება აქვს დაკისრებული. გარდა ამისა, ადვოკატის მოვალეობაა არა მხოლოდ კლიენტის პოზიციის დაცვა, არამედ იგი ვალდებულია, იყოს კლიენტის მრჩეველიც.¹

სწორედ ადვოკატის მნიშვნელოვანი ფუნქციიდან გამომდინარე საჭირო გახდა ისეთი რეგულაციების შემოღება, რომლებიც შემდგომში დაარეგულირებენ უპირველეს ყოვლისა ადვოკატთა პროფესილი საქმიანობის პრინციპებს, აგრეთვე მათ ურთიერთობებს როგორც კლიენტებთან და კოლეგებთან, ასევე სასამართლოებთან. მოცემულ რეგულაციებს კი შეიცავს „ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსი“, ხოლო მისი დაუცველობის შემთხვევაში, ადვოკატის პასუხისმგებლობის საკითხს არეგულირებს საქართველოს კანონი „ადვოკატთა შესახებ“.

ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე, მოცემული ნაშრომის ფარგლებში შევეცდებით, პრაქტიკული ანალიზის საფუძველზე ხაზი გავუსვათ ადვოკატთა პროფესიული საქმიანობის პრინციპების მნიშვნელობასა და სანქციებს, რომლებიც გათვალისწინებულია მათი დარღვევის შემთხვევაში.

2. ადვოკატის პროფესიული საქმიანობის პრინციპების არსი და მნიშვნელობა

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციამ 2006 წლის 15 აპრილს საერთო კრებაზე დაამტკიცა ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსი (შემდგომში „აპკ“-ი/ეთიკის კოდექსი), რომლითაც განამტკიცა ის პრინციპები, რომელთა დაცვა სავალდებულოა ყველა ადვოკატისათვის თავიანთი პროფესიული საქმიანობის პერიოდში. აღნიშნულ პრინციპებს განეკუთვნება: ა) დამოუკიდებლობა; ბ) ნდობა; გ) კონფიდენციალობა; დ)

¹ ევროპის ადვოკატთა ასოციაციებისა და იურიდიულ საზოგადოებათა საბჭოს ადვოკატთა ქცევის კოდექსი (პრეამბულა, 2002 წ.)

კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობა; ე) ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობა; ვ) კოლეგიალობა.

ა) დამოუკიდებლობის პრინციპი

ეთიკის კოდექსის მე-2 მუხლით განმტკიცებულია დამოუკიდებლობის პრინციპი. დამოუკიდებლობა საადვოკატო საქმიანობაში წარმოადგენს ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს სახელმძღვანელო პრინციპს, რადგან ადვოკატისთვის აუცილებელია იყოს ობიექტური და დამოუკიდებელი, თავი შეიკავოს ყოველგვარი ზემოქმედებისა და სუბიექტური მიკუთვნებებისაგან (სხვისგან ჩაურევლად იმოქმედოს).

საადვოკატო საქმიანობის დამოუკიდებლობა იურიდიულ ლიტერატურაში სიტყვა „თავისუფლებასთან“ ერთად განიხილება; ვინაიდან დამოუკიდებლობა და თავისუფლება ის ძირითადი ფუნდამენტური უფლებებია, რომლებიც განმტკიცებულია საერთაშორისო დირექტივებით, საქართველოს კონსტიტუციითა და სხვა შიდასახელმწიფოებრივი კანონით. მოცემული უფლებები არამხოლოდ ინდივიდუალური/პიროვნების უფლებებია, არამედ პროფესიული ღირსების შენარჩუნების სტანდარტებია, რომელთა უპირობო დაცვა შემდგომში ადვოკატის წარმატებასაც განაპირობებს. თავისუფლება და დამოუკიდებლობა არ ხვდება ხელისუფლების ზედამხედველობის ქვეშ და რეგულირების უფლებამოსილება ენიჭება თავად პროფესიას; დამოუკიდებელია პოლიტიკურად, ეკონომიკურად და ინტელექტუალურად.²

ადვოკატი როგორც თავისუფალი პროფესიის მქონე პირი შებოჭილია იმ სტანდარტებითა და რეგულაციებით, რომლებიც დაწესებულია ამ პროფესიის მქონე პირთათვის. თავისთავად მსგავსი ბოჭვა უზრუნველყოფს ურთიერთობაში მონაწილე პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვას. იმისათვის, რომ კლიენტისა და ურთიერთობაში მონაწილე მესამე პირების (მოცემულ შემთვევაში, სასამართლო, სახელმწიფო, მოწინააღმდეგე მხარე და კოლეგა) ინტერესებს არ მიადგეს საფრთხე, აპეკი აწესებს დამოუკიდებლობის პრინციპის მიზნებს, ადვოკატი ვალდებულია არ დაუშვას კომპრომისი საკუთარი პროფესიული ვალდებულებების შესრულებისას კლიენტის, სასამართლოს ან სახელმწიფოს სხვა ორგანოს ან სხვა პირის ინტერესების სასარგებლოდ. რაშიც იგულისხმება, რომ ადვოკატი თავისი უფლებამოსილების განხორციელების ნებისმიერ ეტაპზე უნდა მოქმედებდეს საკუთარი თვითშეგნებისა და რწმენის შესაბამისად, რომელიც თავისთავად უნდა შეესაბამებოდეს დადგენილ სტანდარტებს.

² მარინე კვაჭამე, ეკატერინე გასიტაშვილი, კობა ბოჭორიშვილი, ირაკლი კორმახია, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის კომენტარები ეთიკის კომისიის პრაქტიკაზე დაყრდნობით, ევროკავშირის პროექტი კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა, თბილისი, 2011 წელი, თავი I, 6-7.

ბ) ნდობის პრინციპი

დამოუკიდებლობის პრინციპი თავის მხრივ ურთიერთგადაჯახებულია ისეთ პრინციპთან, როგორცაა ნდობის პრინციპი. ეთიკის კოდექსის პრემიულა თითოეულ ადვოკატს, როგორც კორპორაციის წარმომადგენელს, აკისრებს პროფესიულ და ზნეობრივ პასუხისმგებლობას, საზოგადოების წინაშე იმგვარად განახორციელონ პროფესიული საქმიანობა, რომ ხელი შეუწყონ ნდობის მოპოვებას ადვოკატის საქმიანობისადმი და საზოგადოდ პროფესიისადმი.³

კლიენტისა და ადვოკატის ურთიერთობა ეფუძნება ნდობას (აპეკი). თავის მხრივ, ადვოკატისადმი ნდობა იმ მოლოდინს ეფუძნება, რომ ადვოკატი, როგორც საკუთარი კლიენტის წარმომადგენელი და იურიდიული მრჩეველი, სწორედ მასთან შეთანხმებით, საქმის გარემოებებთან დაკავშირებით კლიენტთან სათანადო, გასაგებ ენაზე კომუნიკაციითა და ნებისმიერი ინფორმაციის დროულად მიწოდების შედეგად დაგეგმავს საქმის წარმოების ტაქტიკასა და სტრატეგიას, მათ შორის, გარკვეული ინფორმაციის (მისი ნაწილის) თუნდაც კლიენტის ინტერესების სასიკეთოდ გამოყენების საკითხს.⁴

ნდობის პრინციპის ნორმის ლოგიკური განმარტებიდან ჩანს, რომ პრინციპის მიზანია არა მხოლოდ კლიენტ-ადვოკატს შორის ურთიერთობისა და მომსახურების ეტაპზე ნდობის წარმოშობა, არამედ ეს ნდობა მანამდეც უნდა არსებობდეს და შემდგომაც; ვინაიდან ძირითადი დანიშნულება ნდობის პრინციპისა არის ის, რომ მომავალში ადვოკატის, როგორც პროფესიის განვითარების საწინდარი იყოს და საზოგადოებაში შექმნას განწყობა, რომ ადვოკატი არის კლიენტის მრჩეველი და დამხმარე, რომელიც უზრუნველყოფს უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვას. სწორედ ამიტომ ადვოკატი არ უნდა მოიქცეს იმგვარად, რომ ეჭვქვეშ დააყენოს თავისი რეპუტაცია და ჩირქი მოსცხოს საზოგადოდ ადვოკატთა სპექტრს.

პრაქტიკა ნათელყოფს, რომ ნდობა არის საწინდარი შემდგომში ურთიერთობის გაგრძელებისა. მაგალითად, ეთიკის კომისიის ერთ-ერთ საქმეზე, სადაც საჩივარი შევიდა გამომძიებლის სახელით ადვოკატის წინააღმდეგ, აღნიშნული იყო გარემოება, რომ ადვოკატმა კლიენტთან შეხვედრისას გადაყლაპა ნარკოტიკი. შეიძლება თუ არა ამ დროს კლიენტის ნდობა ადვოკატის მიმართ გაქრეს? ეთიკის კომისიის პასუხი იყო შემდეგნაირი: „ადვოკატის მხრიდან ადგილი ჰქონდა შეუფერებელ ქმედებას და პროფესიული ღირსების შელახვას. ადვოკატმა უნდა შეინარჩუნოს პროფესიული ღირსება და პატივი სცეს თავის საქმიანობას. ადვოკატის ქმედება პროფესიისათვის

³ ეთიკის კომისიის რეკომენდაცია

<http://gba.ge/uploads/resolutions/2014/09/25/a6646376d7fcd7b394815afba41d16619.pdf>

⁴ იქვე

შეურაცხყოფელი ფაქტია.“⁵ მოცემული გადაწყვეტილებით ეთიკის კომისიამ წარმოაჩინა, რომ ადვოკატი თავისი სამსახურებრივი უფლებამოსილების ფარგლებში თავისი საქციელით უნდა ცდილობდეს, კიდევ უფრო გაზარდოს ნდობა და პატივი სცეს თავის კლიენტებს, პროფესიასა და კოლეგებს.

ამგვარად, ნდობის პრინციპის დარღვევა იწვევს არა მხოლოდ კლიენტ-ადვოკატს შორის ურთიერთობის დესტაბილიზაციას, არამედ ადვოკატის პროფესიის შეურაცხყოფას.

გ) კონფიდენციალურობის პრინციპი

კლიენტსა და ადვოკატს შორის ნდობის არსებობის შემთხვევაში კლიენტი ადვოკატს აწვდის საქმის იმ არსებით გარემოებებს, რომლებიც შემდგომში გამოყენებული იქნება ან არ იქნება საქმეში, რაც თავის მხრივ, გულისხმობს კონფიდენციალური ინფორმაციის არსებობას. ამ ინფორმაციის გამჟღავნება შესაძლებელია : ა) კლიენტის თანხმობის საფუძველზე; ბ) თუ ინფორმაციის ამგვარი გამოყენება წარმომადგენლობის ან დაცვის პროცესში გამართლებულია და აუცილებელია კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე იმ პირობით, რომ ასეთი ინფორმაციის გაცემა კლიენტს ადვოკატისთვის წინასწარ არ აუკრძალავს; გ) თუ ეს აუცილებელია ადვოკატის მიერ მის მიმართ წაყენებული ბრალდებისაგან ან მოთხოვნისგან თავის დასაცავად ან საკუთარი ჰონორარის მიღებისათვის.

ეთიკის კოდექსის მე-4 მუხლის მიხედვით ინფორმაცია, რომელიც ადვოკატისთვის ცნობილი გახდა მისი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას, კონფიდენციალურია. ადვოკატი ვალდებულია დაიცვას კონფიდენციალური ინფორმაცია იმგვარად, რომ მესამე პირებს მასზე ხელი არ მიუწვდებოდეს. მოცემული ნორმა საჭიროებს ტელეოლოგიურ განმარტებას, კერძოდ, რამდენად შესაძლებელია მოცემული ნორმა განხორციელებული იქნეს იმ საზოგადოების პირობებში, რაშიც ცხოვრება გვიწევს. ნორმის ობიექტურ მიზანს წარმოადგენს კლიენტის ინტერესების დაცვა და მის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის უსაფრთხოდ შენახვა. მოცემული ნორმა სრულ თანაფარდობაშია საქართველოს კონსტიტუციით განმტკიცებულ ადამიანის უფლებებთან და თავისუფლებებთან და საერთაშორისო სტანდარტებთან. იმისათვის, რომ მოცემული პრინციპის არსი გახდეს უფრო თვალსაჩინო, განვიხილოთ ეთიკის კომისიის შემდეგი გადაწყვეტილება: ეთიკის კომისიამ რეკომენდაციის გაცემის გზით შეაფასა ადვოკატის შეკითხვა, ადვოკატის მიერ დაირღვეოდა თუ არა ეთიკის ნორმები იმ შემთხვევაში, თუ ადვოკატი შეადგენდა ხელშეკრულების სტანდარტულ ფორმას,

⁵ ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილება, #3030/07, 10 ოქტომბერი, 2007, http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisia/disciplinuri_gadackvetilebebi/10.10.2007.pdf

რომლის მიხედვითაც, მას არ ექნებოდა კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულება და კლიენტები ხელს მოაწერდნენ აღნიშნულ ხელშეკრულებას. კომისიამ განმარტა, რომ „ადვოკატის მიერ საადვოკატო მომსახურების გაწევის შესახებ ხელშეკრულებით კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულების გარკვეული ვადით ან სრულად შეზღუდვა ეწინააღმდეგება ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსით დადგენილ კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულებას იმის მიუხედავად, რომ კლიენტმა ხელი მოაწერა ხელშეკრულებას და შესაბამისად, დაეთანხმა მასში მითითებულ პირობებს.“⁶

კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულება ადვოკატის იმპერატიული მოვალეობაა და, შესაბამისად, მას არ აქვს უფლება, სახელშეკრულებო ვალდებულებით უარყოს იგი. ადვოკატის ძირეული ფუნქციაა კლიენტისაგან მიიღოს ინფორმაცია, რომელსაც ეს უკანასკნელი სხვა პირს არ გაანდობდა და ნდობის საფუძველზე იყოს ამ ინფორმაციის მიმღები, კონფიდენციალურობის უექველობის გარეშე, შეუძლებელია ნდობის არსებობა.⁷

ამდენად, კონფიდენციალურობა ადვოკატის ერთ-ერთი ფუნდამენტური მოვალეობაა იმ სხვა პრინციპებთან ერთად, რომელთა დარღვევაც შემდგომში იწვევს პასუხისმგებლობას.

ეთიკის კომისიამ შეაფასა ადვოკატის შეკითხვა, დაირღვევა თუ არა კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულება იმ შემთხვევაში, თუ ადვოკატი კონსულტაციას და/ან სამართლებრივ დახმარებას გაუწევს კლიენტს იმ ოთახში, რომელშიც ადვოკატისა და კლიენტის გარდა იმყოფება ერთი ან ერთზე მეტი მოქმედი საჯარო მოსამსახურე ან ნებისმიერი სხვა პირი, რომლებსაც შესაძლებლობა აქვთ, მოისმინონ და იცოდნენ ადვოკატის მიერ დასახული სამართლებრივი სტრატეგია. კომისიამ აღნიშნა, რომ ადვოკატი ვალდებულია მისი ქმედებები, მათ შორის კლიენტისათვის კონსულტაციის გაწევა ან სხვა სახის სამართლებრივი დახმარება განახორციელოს ისე, რომ არ გაასაჯაროოს კლიენტის მიერ მისთვის მიწოდებული, საქმესთან დაკავშირებული ინფორმაცია. თუმცა, იმ შემთხვევაში, თუ ადვოკატი წინასწარ შეუთანხმდა კლიენტს, რომ კონსულტაციას გაუწევს სწორედ შეკითხვაში აღნიშნულ პირობებში და კლიენტი ინფორმირებულ

⁶ ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილება #134/12, 27 მაისი, 2013 წელი.

⁷ ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსი (CCBE) – 2.32.3.1 <http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/regulaciebi/evrogaertianebis%20advokatTa%20qcevis%20kodeksi.pdf>

თანხმობას განაცხადებს, მიუხედავად არსებული პირობებისა, ადვოკატი თავიდან აირიდებს პასუხისმგებლობის დაკისრების შესაძლო საფუძვლის არსებობას.⁸

ეთიკის კომისიამ ადვოკატის მიერ კონფიდენციალობის დაცვის ვალდებულების დარღვევა დაადგინა, როდესაც ადვოკატმა კლიენტის საქმის წარმოება მიანდო სხვა ადვოკატს ისე, რომ ამის შესახებ არ შეთანხმებულა კლიენტთან. ადვოკატმა საქმეში ახალჩართულ ადვოკატს კლიენტის ინფორმირების გარეშე გადასცა საქმის მასალები (მიწის ნაკვეთთან დაკავშირებული დავა). კომისიის განმარტებით, „საქმის მასალები არის კლიენტის მიერ ადვოკატისათვის მიწოდებული კონფიდენციალური ინფორმაცია და ადვოკატმა კლიენტის კონფიდენციალური ინფორმაცია გათქვა მასთან შეთანხმების გარეშე. ადვოკატის ქმედებით კლიენტის კონფიდენციალური ინფორმაცია სრულად აღმოჩნდა მესამე, არაუფლებამოსილი პირის ხელში.“⁹

ეთიკის კომისიამ მოსაზრება გასცა ჰიპოთეტურ შეკითხვაზე, რომელიც ადვოკატის მიერ კლიენტის საქმესთან დაკავშირებით ისეთი ინფორმაციის გაცემას ეხებოდა, რომლის გამჟღავნებაც კლიენტს ადვოკატისთვის სპეციალურად არ აუკრძალავს, მაგრამ ადვოკატმა თავისი წყაროებით იცის, რომ კლიენტს ამ ინფორმაციის გამჟღავნება არ სურს (მაგალითად, ეს ინფორმაცია კლიენტმა ადვოკატთან გასაუბრების დროს დამალა, ან სხვისგან გაიგო და ა.შ). სასამართლოზე ადვოკატმა კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე გააჟღერა ეს ინფორმაცია, რამაც პროცესი კლიენტის სასარგებლოდ წარმართა.¹⁰

ადვოკატი ვალდებულია, კლიენტთან შეუთანხმებლად არ გამოიყენოს ინფორმაცია, რომლის გამოყენებაც კლიენტს პირდაპირ არ აუკრძალავს, თუნდაც ეს ინფორმაცია სხვა წყაროდან იყოს მოპოვებული და ადვოკატის დამოუკიდებელი პროფესიული განსჯით კლიენტის ინტერესებს ემსახურებოდეს. ადვოკატმა ნებისმიერი წყაროდან მოპოვებული ინფორმაცია უპირველესად კლიენტს უნდა აცნობოს და შეუთანხმოს მას, რადგან კლიენტი ენდობა ადვოკატს და მის მიერ პროფესიული საიდუმლოების დაცვის მაღალ სტანდარტს. ადვოკატმა კვალიფიციურად და კეთილსინდისიერად უნდა მისცეს რჩევა კლიენტს და განახორციელოს წარმომადგენლობა.¹¹

⁸ეთიკის კომისიის რეკომენდაცია

<http://gba.ge/uploads/resolutions/2014/09/25/a6646376d7fcdb394815afba41d16619.pdf>

⁹ ეთიკის კომისიის წერილობითი რეკომენდაცია #017/13,

http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisija/rekomendaciebi/cerilobiti/27.09.2013-017.13.pdf

¹⁰ იქვე

¹¹ იქვე

დ) კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის პრინციპი

აპკი-ს მე-5 მუხლი კლიენტის ინტერესების უპირატესობის პრინციპს ადგენს: ადვოკატმა ყოველთვის უნდა იმოქმედოს კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე და დააყენოს ისინი პირადი და სხვა პირების ინტერესებზე მაღლა. თუმცა, კლიენტის ინტერესების დასაცავად ადვოკატის მოქმედებები უნდა შეესაბამებოდეს კანონმდებლობას და ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსს.

კლიენტის ინტერესების უპირატესად დაცვა კანონიერების პრინციპზე დაყრდნობით ემსახურება ადვოკატისადმი კლიენტის ნდობის პრინციპს, რომელსაც ეთიკის კოდექსის მე-3 მუხლი ითვალისწინებს, რაზეც ზემოთ უკვე ვისაუბრეთ.¹²

კლიენტის ინტერესების უპირატესობის პატივისცემა თავისი შინაარსის მიუხედავად, არამხოლოდ კლიენტის ინტერესთა პრიორიტეტულობას მოიცავს თავის თავში, არამედ სხვა პრინციპებთან ერთად მის განხორციელებას. ეთიკის კომისიის 2010 წლის 06 სექტემბრის გადაწყვეტილებით საქმეზე N 063/10 დადასტურებულად არ იქნა მიჩნეული ადვოკატის მიერ პროფესიული ეთიკის კოდექსის, კერძოდ, ნდობის პრინციპის დარღვევა. განმცხადებლის პრეტენზია ადვოკატისადმი გამოიხატა იმაში, რომ კლიენტის მოსაზრებით მისი ადვოკატი არ ახორციელებდა კვალიფიციურ წარმომადგენლობას, რაც გამოიხატა მის მიერ კლიენტის ინტერესების შესაბამისი შუამდგომლობების წარუდგენლობაში. კერძოდ, ადვოკატმა სასამართლო პროცესზე არ მოითხოვა სადავო ბინისთვის ყადაღის დადება, რის შედეგადაც ბინა გაიყიდა და შესაბამისად, განმცხადებელს მიადგა მატერიალური ზიანი. განმცხადებლის მოსაზრებით, ადვოკატი მოწინააღმდეგე მხარესთან აწარმოებდა მოლაპარაკებებს, რითაც მან დაარღვია ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობისა და ნდობის პრინციპები. ეთიკის კომისიამ დაადგინა, რომ ადვოკატმა კეთილსინდისიერად და კვალიფიციურად გასწია წარმომადგენლობა, ყველა სამართლებრივი საშუალება გამოიყენა კლიენტის ინტერესების დასაცავად, კერძოდ, მან უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით ბინაზე ყადაღის დადების მოთხოვნით მიმართა სასამართლოს, მაგრამ სასამართლოს განჩინებით არ დაკმაყოფილდა მისი მოთხოვნა. აღნიშნული განჩინება ადვოკატმა გაასაჩივრა კერძო საჩივრით. ამ საქმეზე არ დადასტურდა არც ინტერესთა კონფლიქტის არსებობა ან ასეთის წარმოშობის საფრთხე, არც ადვოკატის მიერ ისეთი ქმედების ჩადენა, რასაც შეეძლო კლიენტის უნდობლობა გამოეწვია.

ეთიკის კომისიამ 2011 წლის 20 აგვისტოს გადაწყვეტილებით საქმეზე # 027/11 განმარტა, რომ: „ადვოკატმა კლიენტის ინტერესების დაცვისას თავი უნდა აარიდოს ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევებს და კლიენტის წარმომადგენლობა უნდა

¹² ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილება #034/11, 27 აგვისტო, 2011 წელი, http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisია/disciplinuri_gadackvetilebebi/2011/27.08.2011_03411.pdf

განახორციელოს იმგვარად, როგორც კლიენტი იმოქმედებდა საკუთარი ინტერესებისათვის შესაბამისი ცოდნის, უნარისა და დროის არსებობის შემთხვევაში. ინტერესთა კონფლიქტი წარმოიშობა, თუ ადვოკატის მიერ განხორციელებულ წარმომადგენლობაზე არსებით და უარყოფით გავლენას ახდენს ადვოკატის პირადი ინტერესი ან ვალდებულება კლიენტის, ყოფილი კლიენტის ან მესამე პირის მიმართ“. შესაბამისად იმისათვის, რომ კლიენტის ინტერესები იყოს დაცული, ადვოკატმა უნდა გამოიყენოს ის კანონიერი გზები, რაც აკრძალული არ არის, რათა არ დაირღვეს მოცემული პრინციპი.“ ადვოკატს, რამდენად დიდი გამოცდილებაც უნდა ჰქონდეს, მოეთხოვება საქმის გარემოებათა შეფასება იმის გათვალისწინებით, რომ ყოველი საქმე თავისი სპეციფიკურობით ხასიათდება და, შესაბამისად, ადვოკატმა ყოველთვის უნდა შეძლოს კლიენტისათვის რისკის შემცველი საფრთხის განჭვრეტა”.¹³

„ადვოკატმა უნდა იმოქმედოს კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის პრინციპიდან გამომდინარე, როდესაც კლიენტის ინტერესების წარმოდგენისას იღებს გადაწყვეტილებას სხვა ადვოკატის პოზიციის გაზიარების ან მხარდაჭერის თაობაზე. ეთიკის კომისია მიიჩნევს, რომ ადვოკატებს შორის ურთიერთთანამშრომლობამ ზიანი არ უნდა მიაყენოს კლიენტის ინტერესების დაცვას.“¹⁴

ე) ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობის პრინციპი

ინტერესთა კონფლიქტმა შესაძლებელია თავი იჩინოს, როგორც საადვოკატო მომსახურების დაწყებამდე, ისე მისი განხორციელებისას ან დასრულების შემდეგ, ვინაიდან ადვოკატს პროფესიული ეთიკის კოდექსის მთელი რიგი ვალდებულებები აკისრია, როგორც არსებული, ისე ყოფილი კლიენტების მიმართ.¹⁵ ადვოკატის ერთ-ერთი ძირითადი ვალდებულებაა — თავიდან აიცილოს ინტერესთა კონფლიქტი.

ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება წარმოიშვას:

- კლიენტებს შორის, როდესაც ადვოკატი ახორციელებს ერთდროულად რამდენიმე კლიენტის წარმომადგენლობას, რომელთა ინტერესებიც ერთმანეთს უპირისპირდება;
- როდესაც ადვოკატი წარმოადგენს ახალ კლიენტს ყოფილი კლიენტის წინააღმდეგ წარმოებულ დავაში;

¹³ იქვე

¹⁴ ეთიკის კომისიის #088/12 გადაწყვეტილება, 20 აგვისტო, 2012 წელი, http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisija/saproceso_kolegia/2012/20.08.2012_088_12.pdf 4 eTikis komisiis gadawyvetileba #044/10, 22 noemberi, 2010 weli, <http://gb>

¹⁵ „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონი, მუხლი 8, აპკ-ი, მუხლი 6

- ასევე, თავს იჩენს ადვოკატსა და კლიენტს შორის სხვა კლიენტების ან მესამე პირთა მიმართ არსებული ადვოკატის პირადი, ფინანსური, პროფესიული ან სხვა ინტერესების გამო.

ინტერესთა კონფლიქტი არსებობს იმ შემთხვევებშიც, როდესაც:

ა) ადვოკატის ვალდებულებები ორი ან მეტი კლიენტის წარმომადგენლობისას ერთსა და იმავე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ საქმეში ურთიერთსაწინააღმდეგოა ან არსებობს ასეთი წინააღმდეგობის წარმოშობის მნიშვნელოვანი საფრთხე.

ბ) კლიენტის ინტერესების შესაბამისად მოქმედების ვალდებულება ეწინააღმდეგება, ან არსებობს ასეთი წინააღმდეგობის წარმოშობის მნიშვნელოვანი საფრთხე ამ ადვოკატის ან მასთან დაკავშირებული პირის ინტერესებთან.

ინტერესთა კონფლიქტის შესახებ ნორმა არ აკეთებს ამომწურავ ჩამონათვალს იმის შესახებ, თუ როდის შეიძლება წარმოიშვას კონფლიქტი და არ არის გათვალისწინებული სხვა გარემოებები, რომლებიც შემდგომში განაპირობებენ მის არსებობას. შესაბამისად, იმისათვის, რომ შემთხვევას მიენიჭოს გარკვეული სამართლებრივი კვალიფიკაცია, რაც მოცემულ შემთხვევაში გამოიხატება პრინციპების დონეზე, აუცილებელია ყოველი ფაქტის დეტალური შესწავლა ეთიკის კომისიის მიერ, რათა პრინციპების აღრევა არ მოხდეს.

ეთიკის კომისიამ არაერთხელ განიხილა საქმეები ინტერესთა კონფლიქტთან დაკავშირებით და აღსანიშნავია, რომ ზოგიერთი საჩივარი უსაფუძვლოდ მიიჩნია.

ეთიკის კომისიამ 2011 წლის 22 მარტის გადაწყვეტილებით საქმეზე # 016/11 მიიჩნია, რომ ადვოკატს არ დაურღვევია ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობის პრინციპი. საჩივრის მიხედვით, განმცხადებელი აწარმოებდა დავას საცხოვრებელ ბინასთან დაკავშირებით დეიდის წინააღმდეგ, რომლის წარმომადგენლობასაც ახორციელებდა ადვოკატი. განმცხადებელმა აღნიშნა, რომ სასამართლომ იგი აღიარა სადავო საცხოვრებელი ბინის მართლზომიერ მფლობელად და აღნიშნული გადაწყვეტილება უზენაესი სასამართლოს მიერაც დარჩა უცვლელი. საჩივრის ავტორის განმარტებით, საჯარო რეესტრიდან ბინასთან დაკავშირებული საბუთების გამოტანისას შეიტყო, რომ ბინა გასხვისებული იყო. განმცხადებელი ბინის ახალი მესაკუთრის მოთხოვნით გამოასახლეს ბინიდან. განმცხადებელი ბინის ამჟამინდელი მესაკუთრის წინააღმდეგ აწარმოებს დავას და ამჟამინდელი მესაკუთრის წარმომადგენელი ამ დავაზე ბინის ყოფილი მესაკუთრის (განმცხადებლის ყოფილი პროცესუალური მოწინააღმდეგის — დეიდის) ადვოკატია. ეთიკის კომისიამ აღნიშნა, რომ ორივე შემთხვევაში ადვოკატი მოქმედებდა მისი კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე, ინტერესთა კონფლიქტი არ არსებობს ამ საქმეზე. კომისიამ განმარტა, რომ ადვოკატს შეეძლო როგორც განმცხადებლის დეიდის წარმომადგენლობის განხორციელება, ისე ამ უკანასკნელის

ბინის ახალი მესაკუთრის წარმომადგენლობის განხორციელება. მოცემულ შემთხვევაში, ადვოკატს არ გააჩნდა ინტერესთა კონფლიქტი, რადგან ადვოკატი ორივე შემთხვევაში წარმოადგენდა განმცხადებლის პროცესუალური მოწინააღმდეგეების ინტერესებს და არ წარმოშობილა ინტერესთა კონფლიქტი, არც ამგვარი კონფლიქტის საფრთხე.¹⁶

ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობა იწყება ნდობით და აუცილებელია, რომ ნდობითვე დასრულდეს. სწორედ ამ ურთიერთობის განმავლობაში იჩენს თავს ერთგულების ვალდებულება, რაც მოიცავს კლიენტისათვის დამოუკიდებელი პროფესიული რჩევის მიცემას.¹⁷ სწორედ ამ დროს შესაძლოა თავი იჩინოს ინტერესთა კონფლიქტმა, რადგან ადვოკატი პარალელური რეჟიმით ემსახურება სხვა კლიენტებს და შესაძლოა საქმეები ერთმანეთთან კავშირშიც იყოს. იმისათვის, რომ ადვოკატის მიერ არ იქნას უგულებელყოფილი კლიენტის ინტერესები და თანადროულად ხელყოფა არ მოხდეს ინტერესთა კონფლიქტისა, კანონი „ადვოკატთა შესახებ“ აწესებს სანქციებს.

ადვოკატ-კლიენტის ურთიერთობა წარმოიშობა მათი მოლაპარაკებებისთანავე და ურთიერთობა სრულდება მაშინ, როდესაც სრულდება წარმომადგენლობა. მიუხედავად ურთიერთობის დასრულებისა, კლიენტ-ადვოკატს შორის რჩება გარკვეული ვალდებულებები, რაც ძირითადად ეხება ადვოკატს; ადვოკატის ვალდებულებები, რომლებიც რჩება კლიენტის წინაშე შემდეგნაირია: ინფორმაციის კონფიდენციალურობის დაცვა და ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილების ვალდებულება.

აპეკ-ი ინტერესთა კონფლიქტით დაცულ მთავარ ღირებულებად კლიენტის კონფიდენციალური ინფორმაციის დაცვას განსაზღვრავს. ინტერესთა კონფლიქტის დაუშვებლობის დაცვა დაკავშირებულია ასევე ადვოკატის მიერ საქმიანობის დამოუკიდებლად წარმართვისა და კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობასთან. თავის მხრივ კი, მოცემული თითოეული პრინციპი დაკავშირებულია ნდობის ფაქტთან.

ვ) კოლეგიალობის პრინციპი

¹⁶ მარინე კვაჭაძე, ეკატერინე გასიტაშვილი, კობა ბოჭორიშვილი, ირაკლი კორმახია, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის კომენტარები ეთიკის კომისიის პრაქტიკაზე დაყრდნობით, ევროკავშირის პროექტი კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა, თბილისი, 2011 წელი, თავი V, 23.

¹⁷ ჯეიმზ მოლიტერნო, ჯორჯ ჩ. ჰარისი, ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები, თავი VI, 138

კოლეგიალობის პრინციპი მოცემულია აპკ-ის მე-7 მუხლში, რომელიც განსაზღვრავს მის არსსა და მნიშვნელობას. კოლეგიალობის მიზანია, ადვოკატებს შორის ნდობის, თანამშრომლობისა და პატივისცემის დამკვიდრება, კანონის უზენაესობის, პროფესიული ღირებულებებისა და კლიენტის ინტერესების სასარგებლოდ. კოლეგიალობის პრინციპი მოცემულია „ევროგაერთიანების ადვოკატთა ქცევის კოდექსშიც“, რაც, თავის მხრივ, კოლეგიალობას უკავშირებს პროფესიის კორპორაციულ არსს, რომელიც მოითხოვს ადვოკატთა შორის ურთიერთობაში ნდობასა და თანამშრომლობას. კოლეგიალობა გამოიხატება თავაზიანობასა და პატივისცემაში, რაც, თავის მხრივ, ხელს უწყობს იურიდიული პროფესიის დამოუკიდებლობას, საზოგადოებაში ნდობის მოპოვებას, მართლმსაჯულების განხორციელებასა და სამართლებრივი კულტურის ჩამოყალიბებას. ადვოკატმა თავისი ღირებულებებიდან გამომდინარე უნდა აღიაროს ყველა ადვოკატი კოლეგად და მათ მიმართ უნდა იმოქმედოს პატივისცემითა და სამართლიანად.

კოლეგიალობის პრინციპი ის უმთავრესი პრინციპია, რომელიც არეგულირებს ურთიერთობებს თავად ადვოკატებს შორის და რომლის ვალდებულებაც ადვოკატს არამხოლოდ პროფესიული საქმიანობის განხორციელების დროს აქვს, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც. ადვოკატს ევალება პატივი სცეს კოლეგებს, არ შელახოს მათი ღირსება და დაიცვას პროფესიული ღირებულებანი.

კოლეგიალობის მიზანია ადვოკატებს შორის ნდობის, თანამშრომლობისა და პატივისცემის დამკვიდრება, კანონის უზენაესობის, პროფესიული ღირებულებებისა და კლიენტის ინტერესების სასარგებლოდ. კოლეგიალობის პრინციპი ავალდებულებს ადვოკატებს, შეინარჩუნონ კეთილსინდისიერება კოლეგების მიმართ და არ დაუშვან მათ მიმართ უხეში და შეურაცხმყოფელი მოქცევა.¹⁸

ეთიკის კომისიამ 2007 წლის 29 მაისის გადაწყვეტილებაში საქმეზე #2743/05/07 ადვოკატის მიერ კოლეგის პროფესიულ საქმიანობასთან დაკავშირებით სატელეფონო საუბარში გაკეთებული განცხადებები მიიჩნია არაეთიკურად და კოლეგიალობის პრინციპის დარღვევად. ეთიკის კომისიამ დაადგინა, რომ ადვოკატი დაუკავშირდა ექიმს, რომელმაც გასცა ცნობა სხვა ადვოკატის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ და უთხრა, რომ ცნობის მიმღები ადვოკატი იმყოფება სისხლისსამართლებრივი დევნის ქვეშ და მას „გადაგდებული“ ჰყავს მეანბრები, რამაც უარყოფითი აზრი ჩამოუყალიბა ამ ექიმს ადვოკატზე. აღნიშნული ხორციელდებოდა ადვოკატის პროფესიული საქმიანობის ფარგლებში და ადვოკატის განცხადება შეეხებოდა მისი კოლეგის პროფესიულ საქმიანობას.

¹⁸ ეკატერინე გასიტაშვილი, თამარ ხუბულური, კობა ბოჭორიშვილი, დავით კვაჭანტირაძე, ეთიკის კომისიის საქმიანობა, პრეცედენტები-რეკომენდაციები, 2010-2013,წწ, თბილისი, 2013 წელი, თავი XI, ურთიერთობა ადვოკატსა და ადვოკატს შორის,121

ადვოკატის მიერ კოლეგის კრიტიკისას, ეთიკური სტანდარტის დარღვევაზე მსჯელობის დროს 2011 წლის 5 სექტემბრის გადაწყვეტილებაში საქმეზე # 069/11, ეთიკის კომისიამ მხედველობაში მიიღო ადვოკატის გამოხატვის თავისუფლების გარანტია, რაც ეთიკის კომისიის პრაქტიკაში მოიცავს არა მარტო მოსამართლეთა მიმართ ადვოკატების მიერ გაკეთებულ გამონათქვამებზე, არამედ იურიდიული პროფესიის მქონე სხვა პირების მიმართ გაკეთებულ კრიტიკულ განცხადებებზე. კერძოდ, ეთიკის კომისიამ 2006 წლის 3 დეკემბრის გადაწყვეტილებაში საქმეზე N 2317/12/06 აღნიშნა, რომ: „ადვოკატებს აკისრიათ უმნიშვნელოვანესი როლი ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში და მათ მიერ გაკეთებული განცხადებები და კრიტიკული გამონათქვამები არ უნდა გახდეს მათ წინააღმდეგ დევნის დაწყების საფუძველი“.

აგრეთვე საინტერესოა, რომ დაუშვებელია კლიენტის ინტერესებზე წინ პროფესიის ინტერესებისა და კოლეგიალობის პრინციპის დაყენება. კოლეგიალობის პრინციპის დაცვამ არ უნდა შეიწიროს კლიენტის კანონიერი ინტერესი და მისი დაცვის ვალდებულება, რომელიც უპირატესია კოლეგიალობის პრინციპზე და პროფესიულ ინტერესზე. მსგავს შემთხვევებში ერთმანეთს უპირისპირდება კლიენტის ინტერესების უპირატესობისა და კოლეგიალობის პრინციპები. ადვოკატს ევალება თავისი საქმიანობის იმგვარი წარმართვა, რომ პატივი სცეს როგორც კოლეგებს, ისე დაიცვას კლიენტის ინტერესები და არ დაუშვას ინფორმაციის გამჟღავნება.

ეთიკის კომისიამ განიხილა საჩივარი, რომლის მიხედვითაც მოპასუხე ადვოკატმა მხარი არ დაუჭირა სასამართლოს წინაშე შუამდგომლობების დაყენების ეტაპზე. ეთიკის კომისიამ განიხილა საქმე და განმარტა, რომ: საადვოკატო საქმიანობის განხორციელებისას, ადვოკატმა უნდა იმოქმედოს იმგვარად, რომ პატივი სცეს სხვა ადვოკატებისა და კლიენტის ინტერესებს დაცვის პროცესში, არ მიაყენოს შეურაცხყოფა კოლეგას. ადვოკატის მიერ კლიენტის ინტერესებიდან გამომდინარე ქმედებების განხორციელება და გადაწყვეტილებების მიღება არ მიიჩნევა კოლეგისადმი უპატივცემულობად, თუ აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით ადვოკატებს განსხვავებული მოსაზრება გააჩნიათ და ადვოკატის გადაწყვეტილება მიზნად ისახავს საკუთარი კლიენტის ინტერესების დაცვას და არა კოლეგა ადვოკატის შეურაცხყოფას. ადვოკატმა უნდა იმოქმედოს კლიენტის ინტერესების პრიორიტეტულობის პრინციპიდან გამომდინარე, როდესაც კლიენტის ინტერესების წარმოდგენისას იღებს გადაწყვეტილებას სხვა ადვოკატის პოზიციის გაზიარების ან მხარდაჭერის თაობაზე. ადვოკატებს შორის ურთიერთთანამშრომლობამ ზიანი არ უნდა მიაყენოს კლიენტის ინტერესების დაცვას.¹⁹

¹⁹ ეთიკის კომისიის #088/12 გადაწყვეტილება, 20 აგვისტო, 2012 წელი, http://gba.ge/new/admin/editor/uploads/files/etikis_komisija/saproceso_kolegia/2012/20.08.2012_088_12.pdf

კოლეგიალობის პრინციპმა არ უნდა დაარღვიოს სხვა პრინციპები. კოლეგიალობა, საერთო ჯამში, კლიენტის კანონიერ ინტერესს ემსახურება და მართლმსაჯულების ეფექტური აღსრულების მექანიზმიცაა.²⁰

3. ადვოკატის დისციპლინური პასუხისმგებლობა

ადვოკატის პროფესიის არსის ერთ-ერთ ძირითად განმაპირობებელ ფაქტორს თვითრეგულირების ცნება წარმოადგენს. ადვოკატთა ჯგუფი, როგორც პროფესიული ჯგუფი, განსხვავდება სხვა საქმიანობებისაგან, რაც იმაში გამოიხატება, რომ მოცემული პროფესიის წევრები აკონტროლებენ თავიანთი წევრების ქცევას, მთავრობის მხრიდან ნებისმიერი სახის კონტროლისგან დამოუკიდებლად. იურიდიული პროფესიის ეს მახასიათებელი იკვეთება ადვოკატთა ასოციაციის არსებობაში, რომლის უფლებამოსილებაშიცაა აწარმოოს თავისი წევრების დისციპლინური დევნა გადაცდომებისთვის. თვითრეგულირება კი წარმოადგენს პროფესიული დამოუკიდებლობის ერთ-ერთ ფორმას. ეს არის პრეტენზია, რომ იურიდიული პროფესიის მმართველობა არ ხვდება ხელისუფლების პოლიტიკური შტოების ზედამედველობის სფეროში და ადვოკატთა რეგულირების უფლებამოსილებას ანიჭებს თვით პროფესიას და მეტწილად სასამართლო კორპუსს, რომელთანაც იურიდიული პროფესია იზიარებს გარკვეულ თვისებებს.²¹

ადვოკატისათვის დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრების ერთ-ერთ საფუძველს „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 32-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით წარმოადგენს ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის დარღვევა. ხოლო მისი დარღვევისთვის დისციპლინური სახდელის სახეებს განსაზღვრავს ამავე კანონის 34-ე მუხლის 1-ლი პუნქტი. კერძოდ, სანქციის სახეებია: ა) გაფრთხილება; ბ) საადვოკატო საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა 6 თვიდან 3 წლამდე ვადით; გ) საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის წევრობის შეწყვეტა. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტი კი აწესებს ადვოკატზე დისციპლინური ზემოქმედების სახეებს, რომელთაც მიეკუთვნება კერძო სარეკომენდაციო ბარათით მიმართვა ან საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის, აღმასრულებელი საბჭოს, ეთიკის კომისიის სარევიზიო კომისიის უფლებამოსილების შეწყვეტა. დისციპლინური გადაცდომისთვის ადვოკატს შეიძლება, დაეკისროს მხოლოდ ერთი სახის დისციპლინური სახდელი ცალკე ან დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიებასთან ერთად.

²⁰ ეკატერინე გასიტაშვილი, თამარ ხუბულური, კობა ბოჭორიშვილი, დავით კვაჭანტირაძე, ეთიკის კომისიის საქმიანობა, პრეცედენტები-რეკომენდაციები, 2010-2013, წწ, თბილისი, 2013 წელი, თავი XI, ურთიერთობა ადვოკატსა და ადვოკატს შორის, 128

²¹ ჯეიმზ მოლიტერნო, ჯორჯ ჩ. ჰარისი, „ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის გლობალური საკითხები“, გვ. 34

როგორც უკვე აღინიშნა, ადვოკატთა პროფესიის ერთ-ერთ დამახასიათებელ ნიშან-თვისებას წარმოადგენს ის გარემოება, რომ ადვოკატთა ასოციაცია იღებს გადაწყვეტილებას ასოციაციის წევრებისთვის პასუხისმგებლობის დაკისრების და სახდელის ფორმის განსაზღვრის შესახებ. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ადვოკატთა ასოციაცია გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ეყრდნობა „ადვოკატთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური წარმოების შესახებ“ დებულებას, რომელიც დამტკიცებულია 2010 წლის 11 დეკემბერს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის საერთო კრებაზე. მოცემული დებულება განსაზღვრავს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიაში დისციპლინური საქმის წარმოების პროცედურას, ადვოკატებისთვის დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრებას და ადვოკატებისთვის პროფესიული ეთიკის საკითხებზე რეკომენდაციის გაცემის წესს.

ამ დებულების მე-6 მუხლის მიხედვით, დისციპლინური წარმოების დაწყების საფუძველია: ა) პირის საჩივარი, რომელსაც მიაჩნია, რომ ადვოკატის ქმედებით დაირღვა მისი უფლებები და ინტერესები, გარდა ანონიმური საჩივრისა; ბ) ადვოკატის საჩივარი სხვა ადვოკატის მიერ დისციპლინური გადაცდომის ჩადენის თაობაზე; გ) პროცესის მწარმოებელი ორგანოს მიმართვა ადვოკატის მიერ დისციპლინური გადაცდომის ჩადენის თაობაზე; დ) საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის თავმჯდომარის, აღმასრულებელი საბჭოს, ეთიკის კომისიის წევრის, სარევიზიო კომისიის წევრის მიმართვა ადვოკატის მიერ დისციპლინური გადაცდომის ჩადენის თაობაზე.

ადვოკატის მიმართ დისციპლინურ დევნას აღძრავს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისია. საჩივრის მიღებიდან 1 თვის ვადაში საპროცესო კოლეგიამ უნდა შეისწავლოს საქმის მასალები და მიიღოს გადაწყვეტილება, არსებობს თუ არა დისციპლინური დევნის აღძვრის საკმარისი საფუძველები. ადვოკატისათვის დისციპლინური სახდელის დადების საკითხი ეთიკის კომისიის სხდომაზე განიხილება კოლეგიურად, კომისიის 3 წევრის შემადგენლობით, ხოლო გადაწყვეტილება მიიღება ხმათა უმრავლესობით. ადვოკატისათვის საადვოკატო საქმიანობის უფლების ჩამორთმევის ან ასოციაციის წევრობის შეწყვეტის საკითხს განიხილავს ეთიკის კომისია არანაკლებ 12 წევრის შემადგენლობით. ეთიკის კომისიის სხდომა დახურულია, ხოლო გადაწყვეტილება ცხადდება საჯაროდ.

საპროცესო კოლეგიამ 2017 წლის 16 თებერვლის გადაწყვეტილებაში, დისციპლინურ საქმეზე N103/16 ვერ დაადგინა ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის მე-7 და მე-10 მუხლის პირველი ნაწილის შესაძლო დარღვევის ნიშნები და გადაწყვიტა, რომ არ უნდა აღძრულიყო დისციპლინური დევნა, რადგან „ადვოკატ ნ. ჯ-ს თავისი მოქმედებით არ გამოუვლენია კოლეგის - ადვოკატ შ. გ-ის მიმართ უპატივცემულობა

და არაკოლეგიალობა, როდესაც მასთან შეუთანხმებლად დაიწყო მომსახურების გაწევა მის (შ. გ-ის) კლიენტთან, რადგან საპროცესო კოლეგიის შეფასებით, კონფიდენციალური ინფორმაცია ასევე მოიცავს ინფორმაციას იმის თაობაზე, რომ ადვოკატს გაუფორმეს ხელშეკრულება კონკრეტული კლიენტის დაცვის მიზნით, თუ თავად კლიენტი არ მისცემს უფლებას ადვოკატს, საჯარო გახადოს აღნიშნული საკითხი. კლიენტის შესახებ არსებული ინფორმაციის დაცვის ვალდებულება ყოველთვის უპირატესია ადვოკატებს შორის ურთიერთანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებაზე, ამას ითვალისწინებს აგრეთვე ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილი, რომლის თანახმად დაუშვებელია კლიენტის ინტერესებზე წინ პროფესიის ინტერესების დაყენება.“

საპროცესო კოლეგიამ 2017 წლის 8 თებერვლის გადაწყვეტილებაში, დისციპლინურ საქმეზე N093/16 დაადგინა, რომ უნდა შემწყდარიყო დისციპლინური წარმოება, რადგან „ინტერესთა კონფლიქტის ბუნებიდან გამომდინარე, ის შეიძლება წარმოიშვას მხოლოდ კლიენტთა ან ყოფილი და ამჟამინდელი კლიენტის ინტერესებს შორის“, ხოლო საჩივრის ავტორი ნ. ჯ. არ იყო უფლებამოსული პირი, პრეტენზიით მიემართა ეთიკის კომისიისთვის ადვოკატის პ. შ-ის წინააღმდეგ, რადგან საქმის მასალებით დადგინდა, რომ ის არასდროს ყოფილა პ. შ-ის კლიენტი, ხოლო მის კლიენტებს ადვოკატის მიმართ პრეტენზია არ ჰქონიათ.

თუ საპროცესო კოლეგია მიიღებს გადაწყვეტილებას დისციპლინური დევნის აღძვრის თაობაზე, საქმე გადაეცემა განხილვის კოლეგიას, რომელიც 3 თვის განმავლობაში იღებს გადაწყვეტილებას ადვოკატისთვის დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრების/დაკისრებაზე უარის თქმის შესახებ.

განხილვის კოლეგიამ 2015 წლის 29 აპრილის გადაწყვეტილებით, დისციპლინურ საქმეზე N038/14 ვერ დაადგინა ადვოკატის მიერ ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილისა და მე-5 მუხლით გათვალისწინებული პრინციპების დარღვევა და შესაბამისად უარი თქვა დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრებაზე. კერძოდ, „ეთიკის კომისიის განხილვის კოლეგიამ მხარეთა მოსმენისას დაადგინა, რომ ლ. გ. და მის ძმას — გ. ნ-ს შორის დამაბული ურთიერთობა იყო სამკვიდროს თაობაზე საქმეში ადვოკატ ნ. დ-ს ჩართვამდე. შესაბამისად, განხილვის კოლეგია ვერ გაიზიარებს საჩივრის ავტორის მითითებას იმის თაობაზე, რომ ადვოკატმა ხელი შეუშალა მასსა და მის ძმას შორის სადავო საკითხთან დაკავშირებით მორიგებას.“

განსხვავებული შედეგი დადგა 2016 წლის 7 ნოემბრის გადაწყვეტილებაში, დისციპლინურ საქმეზე N044/16 განხილვის კოლეგიამ მხედველობაში მიიღო ის გარემოება, რომ ადვოკატმა კლიენტს მისცა საქმის შედეგზე დაპირება, არ დაუბრუნა თანხა საადვოკატო მომსახურების ხელშეკრულების შესაბამისად, თვეების

განმავლობაში არ ჰქონდა კლიენტთან კომუნიკაცია, ადვოკატის არაეთიკური ქმედებები კი არა მხოლოდ კლიენტისა და ადვოკატისთვის არის პროფესიული რისკის შემცველი, არამედ საფრთხეს უქმნის საზოგადოების ნდობას ადვოკატთა კორპუსის მიმართ. შესაბამისად, დადგინდა ადვოკატის მხრიდან ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-3 და მე-5 მუხლის დარღვევა, პასუხისმგებლობის ფორმად კი განისაზღვრა გაფრთხილება. იმავე მუხლების დარღვევა დაადგინა ეთიკის კომისიამ 2014 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილებაში დისციპლინურ სამეზუ N109/12 და დაადგინა, რომ ადვოკატი კლიენტს არ აწვდიდა საქმის გარემოების თაობაზე ინფორმაციას, მისგან დამოუკიდებლად შეხვდა კლიენტის ოჯახის წევრებს და მათი თხოვნის საფუძველზე შეწყვიტა საადვოკატო მომსახურება, ასევე, მიუხედავად იმისა, რომ ადვოკატს ჰქონდა მხოლოდ სისხლის სამართლის სპეციალიზაციის კვალიფიკაცია, მომსახურებას უწყვეტად სამოქალაქო საქმეზეც, შესაბამისად, პასუხისმგებლობის ფორმად განესაზღვრა გაფრთხილება.

თუკი განხილვის კოლეგია დისციპლინური საქმის განხილვის პროცესში მიიჩნევს, რომ ადვოკატის მიმართ შეიძლება გამოყენებული იქნას განსაზღვრული ვადით საადვოკატო საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა ან ადვოკატთა ასოციაციის წევრობის შეწყვეტა, თავისივე გადაწყვეტილებით საქმეს განსახილველად გადასცემს ეთიკის კომისიას.

ყურადღებას იმსახურებს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიის ის გადაწყვეტილება, რომელიც ეხება ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის კოდექსის მე-2 მუხლის დარღვევას, რომლის მიხედვითაც, „ადვოკატი პროფესიული უფლებამოსილების საქმიანობის განხორციელებისას დამოუკიდებელია ყოველგვარი გარეშე გავლენის ან სხვა ზეწოლისგან და ემორჩილება მხოლოდ საქართველოს კანონმდებლობას, საერთაშორისო სამართლისა და პროფესიული ეთიკის ნორმებს“. ეთიკის კომისიამ 2012 წლის 25 მაისის გადაწყვეტილებაში, დისციპლინურ საქმეზე N112/11 დაადგინა ადვოკატის მხრიდან დისციპლინური გადაცდომა. მოცემული საქმის მასალებიდან კომისიამ დაასკვნა, რომ ადვოკატი სისხლის სამართლის საქმეზე არაუფლებამოსილი პირის დავალებით ჩაერთო, მან საგამომიებო მოქმედებებში მონაწილეობა მიიღო არა ბრალდებულის ან მისი ოჯახის წევრების, არამედ ბრალდების მხარის თხოვნითა და ინიციატივით, რაც იმაზე მიანიშნებდა, რომ ადვოკატი პროფესიული საქმიანობის განხორციელებისას არ იყო დამოუკიდებელი. იგი საგამომიებო მოქმედებებში ჩაერთო არა პროფესიული მოვალეობის შესრულებისთვის, კერძოდ, კლიენტის ინტერესების დასაცავად, არამედ ბრალდების მხარის თხოვნის გამო. ამას ემატება ის გარემოებაც, რომ კომისიის მიერ საქმის განხილვის ფარგლებში ადვოკატის წარმომადგენელმაც დაადასტურა, რომ ადვოკატის სურვილს არ წარმოადგენდა ბრალდებულის დაცვა, რაც პირდაპირ მიანიშნებს იმაზე, რომ მისი მხრიდანაც არ იყო ნება გამოხატული და

მისი მონაწილეობა საგამოძიებო მოქმედებებში მხოლოდ ბრალდების მხარის თხოვნას ეფუძნებოდა. ამასთან, ადვოკატმა ბრალდებულს თავის საქმეში ჩართვის შესახებ აცნობა მხოლოდ და მხოლოდ მისი ნებართვის გარეშე, ორდერის გამოწერის შემდგომ, ხოლო საგამოძიებო მოქმედებაში მონაწილეობის შემდგომ მისი მდგომარეობით არ დაინტერესებულა. შესაბამისად, ვთვლით, რომ სრულიად ლოგიკურია ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილება, რომლითაც ადვოკატის დისციპლინური სახდელის ფორმად განისაზღვრა საადვოკატო საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა 18 (თვრამეტი) თვის ვადით.

მნიშვნელოვანია, აღინიშნოს ის გარემოებაც, რომ საპროცესო კოლეგიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება გასაჩივრებას არ ექვემდებარება, ხოლო განხილვის კომისიის ან ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილებები ადვოკატისთვის პროფესიული სახდელის დაკისრების თაობაზე შესაძლოა გასაჩივრებულ იქნეს ამ ადვოკატის მიერ მისთვის გადაწყვეტილების გადაცემიდან 1 თვის განმავლობაში, უზენაესი სასამართლოს სადისციპლინო პალატაში.

ეთიკის კომისიის 2011 წლის 9 დეკემბრის გადაწყვეტილება, რომლითაც ადვოკატს „ადვოკატთა პროფესიული ეთიკის“ კოდექსის მე-5 და მე-6 მუხლის 1-ლი ნაწილების დარღვევისთვის დაეკისრა დისციპლინური პასუხისმგებლობა და სახდელის სახედ განესაზღვრა 6 (ექვსი) თვით საადვოკატო საქმიანობის უფლების ჩამორთმევა, გასაჩივრდა ადვოკატის მიერ უზენაესი სასამართლოს სადისციპლინო პალატაში. საჩივრის ავტორი ადვოკატი აპელირებდა, რომ კომისიის მიერ მისთვის განსაზღვრული სახდელის სახე იყო დაუსაბუთებელი, რადგან მას არ გაუთვალისწინებია, რომ ადვოკატს მანამდე არასდროს ჰქონია დისციპლინური სახდელი დაკისრებული, რომ იგი იყო მარჩენალდაკარგული, ომის ვეტერანის მეუღლე და სამი შვილის დედა, შესაბამისად, შესაძლებელი იყო მხოლოდ გაფრთხილებით შემოფარგვლა. თუმცა, უზენაესმა სასამართლომ 2012 წლის 17 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით, საქმეზე Nდს-შ/4-12 განმარტა, რომ „საქმის განმხილველი ორგანო დისციპლინური სახდელის და დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიების შერჩევასას უნდა ითვალისწინებდეს დისციპლინური გადაცდომის შინაარსს და სიმძიმეს, შედეგებს, რომლებიც მას მოჰყვა ან შეიძლებოდა მოჰყოლოდა, ბრალის ხარისხსა და ადვოკატის პიროვნებას, საქმიან და მორალურ რეპუტაციას, რაც კონკრეტულ შემთხვევაში სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის ეთიკის კომისიის მიერ გათვალისწინებული იქნა სრულიად მართებულად.“ ამდენად, სადისციპლინო პალატამ მიიჩნია, რომ დაკისრებული სახდელი ადვოკატის მიერ ჩადენილი გადაცდომების ადეკვატური იყო და ადვოკატის საჩივარი არ დააკმაყოფილა.

ეთიკის კომისიის გადაწყვეტილებები ძალაში შედის გასაჩივრების ვადის გასვლისთანავე ან ადვოკატის მიერ მისი გასაჩივრების შემთხვევაში, სასამართლო გადაწყვეტილების ძალაში შესვლისთანავე. ხოლო რაც შეეხება დისციპლინური სახდელის გაქარწყლებას, „ადვოკატთა დისციპლინური პასუხისმგებლობისა და დისციპლინური წარმოების შესახებ“ დებულების 24-ე მუხლის თანახმად, ადვოკატის გაფრთხილება გაქარწყლებულად ჩაითვლება პასუხისმგებლობის დაკისრებიდან 6 თვის გასვლის შემდეგ, ადვოკატთა ასოციაციის წევრობის შეჩერების შემთხვევაში კი მისი გაქარწყლება მოხდება წევრად აღდგენიდან 1 წლის გასვლის შემდეგ.

4. დასკვნა

ადვოკატის პროფესიული ეთიკა დაფუძნებულია პრინციპებსა და წესებზე, რომელთა დაცვა ადვოკატს განუხრელად ევალება. მოცემული კოდექსითა და საქართველოს კანონით „ადვოკატთა შესახებ“ დაცულია კლიენტის საუკეთესო ინტერესები და გათვალისწინებულია ისეთი ნორმები, რომლებიც მომავალში უზრუნველყოფს ადვოკატის ეთიკურ და მორალურ არჩევანს. მათი გათვალისწინება კი შემდგომში გარანტიას აძლევს კანონმდებელს, რომ კანონი საზოგადოებაში ქმედითია და მისი არსი და დანიშნულება ზომიერია ქვეყანაში მომხდარი მოვლენებისა. ეს პროცესები თავისთავად კი უზრუნველყოფს ადვოკატის, როგორც პროფესიის მიმართ ნდობის ამაღლებას.

ადვოკატის მიმართ დადგენილი პროფესიული პრინციპები ნათელყოფენ, რომ აუცილებელია დადგენილი იყოს სამართლებრივი რეგულაციები, რათა შემდგომში სამართლებრივ ურთიერთობაში მონაწილე პირებმა თავი უსაფრთხოდ იგრძნონ. მოცემულ საკითხთან მიმართებით პრაქტიკა არაერთგვაროვანია, რადგან ყველა შემთხვევა საჭიროებს დეტალურ შესწავლას და იმ ძირითადი ფაქტობრივი გარემოებების გამოკვეთას, რაც საბოლოო გადაწყვეტილებას დაედო საფუძვლად. პრაქტიკის შესწავლის შემდგომ ნათელი გახდა, რომ ადვოკატის პროფესიული საქმიანობა შეეხება არამხოლოდ ადვოკატს, არამედ ურთიერთობაში მონაწილე ყველა იმ პირს, ვის უფლებასაც შეიძლება საფრთხე მიადგეს.

ადვოკატთა ასოციაციისა და სასამართლო პრაქტიკის ანალიზის შედეგად ირკვევა, რომ ადვოკატის მიმართ დაწესებული სანქციები ქმედითია, რომელთა შესრულება სავალდებულოა ყველა ადვოკატისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ კანონმა დააწესა სანქციის მაქსიმალური და მინიმალური ზღვარი, პრაქტიკაში გამოიყენება მხოლოდ გაფრთხილება და ამის შემდგომ ადვოკატის მიერ არ ფიქსირდება დარღვევები; რაც წარმოაჩენს, რომ კანონი ადვოკატების მიერ არის შესრულებადი და ხაზს უსვამს კოდექსისა და კანონის როლს საზოგადოებაში.

კანონმდებელი გვთავაზობს სამართლის იმგვარ მოწესრიგებას, სადაც სამოქალაქო სამართლებრივი პრინციპები განიხილება ფუნდამენტურ წესებად. სწორედ ამ პრინციპებით ყალიბდება შემდგომში კანონიც და სასამართლო თუ ადვოკატთა ასოციაციის პრაქტიკაც. ადვოკატთა პროფესიულ საქმიანობას ერთობლივად აწესრიგებს „ადვოკატთა შესახებ“ საქართველოს კანონი და ადვოკატთა პროფესიული ეთიკა, რაც საბოლოოდ მართლმსაჯულების ინსტიტუტის მნიშვნელოვან როლს წარმოაჩენს და ზრდის ადვოკატის პროფესიის პოპულარობას.